

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 262/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], súdneho exekútora, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, IČO 47 254 220, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 7 Er 238/2003 z 25. januára 2022 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. apríla 2022 a jej doplnením doručeným 20. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 Er 238/2003 z 25. januára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom okresného súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 200 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že povinnému bola exekučným titulom uložená povinnosť zaplatiť sumu 6,64 eur s príslušenstvom, ktorej sa oprávnený domáha v predmetnom exekučnom konaní. Sťažovateľ vydal 17. februára 2020 upovedomenie o zastavení starej exekúcie (ďalej len „upovedomenie o zastavení“) a výzvu oprávnenému na úhradu trov starej exekúcie,

a to z dôvodu, že boli naplnené podmienky na takýto postup podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ukončení exekúcií“).

3. Proti upovedomeniu sťažovateľa o zastavení podal oprávnený námiety, ktorým okresný súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom 29. mája 2020 vyhovel (výrok I) a upovedomenie o zastavení zrušil (výrok II). Pritom vychádzal z § 88 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok možno vykonať do troch rokov od uplynutia lehoty určenej na jej zaplatenie. Keďže exekučným titulom uložená povinnosť nebola zaplatená do 16. decembra 2003, teda do troch rokov od vykonateľnosti rozhodnutia o uložení pokuty, právo oprávneného prekludovalo, čo treba podradiť pod § 57 ods. 1 písm. f) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom do 31. marca 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“), podľa ktorého exekúciu súd zastaví, ak po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané. Z toho okresný súd vyvodil, že exekúcia mala byť už dávno zastavená, nemožno ju zastaviť podľa zákona o ukončení exekúcií, a teda celú procesnú situáciu možno vyriešiť len tak, že upovedomenie sťažovateľa o zastavení sa zruší a exekúcia sa následne zastaví uznesením súdu podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku. Proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú okresný súd napadnutým uznesením vydaným sudkyňou 25. januára 2022 ako nedôvodnú zamietol. V odôvodnení uviedol, že v dôsledku toho, že prekluzívna lehota uplynula skôr (16. decembra 2003) ako rozhodná doba v zmysle § 3 ods. 1 zákona o ukončení exekúcií (3. júla 2008, teda 5 rokov od doručenia poverenia), sťažovateľ nebol oprávnený na vydanie upovedomenia o zastavení. Jeho povinnosťou bolo v okamihu zistenia, že vymáhaný exekučný titul je prekludovaný, podať návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ sa s posúdením veci okresným súdom nestotožňuje. Napadnuté uznesenie sa podľa jeho názoru vymyká z medzí zákona a je založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukazuje na to, že poverenie na vykonanie exekúcie bolo vydané v čase (16. júla 2003), keď ešte neuplynula prekluzívna lehota, avšak tá následne uplynula v takom krátkom časovom intervale (16. decembra 2003), že neexistovala reálna šanca na vymoženie nároku oprávneného. Na základe oprávneným podaného návrhu riadne vykonával úkony smerujúce k zisteniu majetku povinného a vymoženiu dlžnej sumy, preto neexistuje dôvod, prečo by mal znášať náklady s tým spojené. Zároveň polemizuje, že hoci došlo k prekludovaniu vymáhaného nároku oprávneného, nedošlo k prekludovaniu jeho nároku na náhradu trov exekúcie. Podľa sťažovateľa bolo vydanie upovedomenia o zastavení exekúcie správne a okresný súd ho nezákonne zrušil.

5. Pokiaľ ide o namietané porušenie jeho označených práv hmotnej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, podľa sťažovateľa tým, že „*doposiaľ súd o náhrade trovách exekúcie nerozhodol, avšak z praxe konajúceho súdu možno očakávať zastavenie exekúcie uznesením súdu a nepriznanie náhrady trov exekúcie sťažovateľovi. Hoci by sa mohlo zdať,*

že suma, o ktorú sa v tomto konaní pre sťažovateľa jedná, je sumou zanedbateľnou, nie je tomu tak a to z dôvodov, že predmetné rozhodnutie by mohlo založiť neželanú prax vzhľadom na množstvo návrhov oprávneného podávaných krátko pred uplynutím prekluzívnej lehoty... Postup súdu môže mať pre sťažovateľa neakceptovateľné následky, pri zastavení exekúcie zo zákona podľa ZoUNEK má súdny exekútor aspoň nárok na paušálne trovy.“.

6. Namietané porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sťažovateľ odôvodnil tým, že okresný súd mal dostatok času na rozhodnutie o zastavení exekúcie a to, že tak neurobil v priebehu 19 rokov, nemôže prenášať na sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. V súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením z 25. januára 2022 vydaným sudkyňou a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

8. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

9. Uplatnenie právomoci ústavného súdu konať vo veci ústavnej sťažnosti si nevyhnutne vyžaduje, aby bol sťažovateľ priamo alebo sprostredkovane dotknutý na svojich základných právach a slobodách. K porušeniu práv alebo slobôd sťažovateľa pritom môže dôjsť na podklade právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iným zásahom spravidla v konaní, v ktorom bol sťažovateľ účastníkom (resp. stranou). Výnimku predstavuje situácia, ak sťažovateľ nebol účastníkom konania, ale ním mal byť (k tomu pozri napr. sp. zn. IV. ÚS 108/2010 vo veci domáhania sa sťažovateľa priznania postavenia účastníka správneho konania).

10. V súlade s § 37 ods. 1 Exekučného poriadku účastníkmi konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

11. Zákon o ukončení exekúcií má postavenie *lex specialis* k Exekučnému poriadku, čo znamená, že v oblastiach ním osobitne neupravených sa použije Exekučný poriadok ako *lex generalis*, ergo aj v prípade § 37 ods. 1 Exekučného poriadku.

12. Z citovanej definície účastníkov exekučného konania vyplýva, že poverený súdny exekútor je účastníkom konania iba (výlučne) vtedy, ak exekučný súd rozhoduje o trovách exekúcie (m. m. I. ÚS 16/2019).

13. Sťažovateľ v posudzovanej etape exekučného konania, v rámci ktorej sa rozhodovalo o sťažnosti sťažovateľa ako súdneho exekútora proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, ktorým bolo námietkam oprávneného proti upovedomeniu o zastavení starej exekúcie vyhovené a upovedomenie o zastavení bolo zrušené, nie je účastníkom konania.

14. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na skutočnosť, že v tejto etape exekučného konania, keď sa rozhoduje o zastavení exekúcie, sťažovateľ ako súdny exekútor nevystupoval ako účastník konania, nesvedčila mu aktívna procesná legitimácia na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

15. Okresný súd aj napriek tejto skutočnosti napadnutým uznesením z 25. januára 2022 rozhodol o zamietnutí sťažnosti súdneho exekútora z dôvodu, že exekúcia mala byť zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku z titulu uplynutia prekluzívnej lehoty na vymáhanie pohľadávky.

16. Ústavný súd zastáva názor, že aj napriek tomu, že sa okresný súd nezaoberal skutočnosťou aktívnej procesnej legitimácie sťažovateľa ako súdneho exekútora na podanie sťažnosti v tejto etape exekučného konania, uvedený nedostatok (ktorým súd navyše materiálne preskúmal námietky sťažovateľa) nespôsobuje ústavnú neudržateľnosť rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí sťažnosti súdneho exekútora, pretože sťažovateľ by aj napriek tomu nemohol na základe ním podanej sťažnosti dosiahnuť zrušenie rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka, ktorým došlo k zrušeniu upovedomenia o zastavení starej exekúcie.

17. Vzhľadom na už uvádzané skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiu o zamietnutí sťažnosti súdneho exekútora podala osoba, ktorá nie je oprávnenou na jej podanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.

18. Nad rámec uvedeného vo vzťahu k trovám exekúcie (kde je sťažovateľ oprávnenou osobou) ústavný súd poukazuje na to, že napadnuté uznesenie ovplyvnilo priebeh exekučného konania len v tej rovine, že k zastaveniu exekúcie dôjde z iného ako sťažovateľom v upovedomení o zastavení exekúcie vyjadreného dôvodu, čo zároveň bude viesť k tomu, že bude musieť byť rozhodnuté aj o náhrade trov exekúcie sťažovateľa. Z toho vyplýva, že zrušenie upovedomenia o zastavení exekúcie s konečnou platnosťou nepredurčilo to, že sťažovateľovi nebude náhrada trov exekúcie priznaná, a s touto otázkou sa okresný súd vysporiada v nasledujúcom uznesení.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením z 25. januára 2022 vydaným sudkyňou a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

19. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva záver, že zásadne neprichádza do úvahy, aby bol všeobecný súd sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Táto súvzťažnosť vyplýva z previazanosti posúdenia ústavnej udržateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu s predmetom jeho rozhodovania, ktorým bolo majetkové právo.

20. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením a postupom okresného súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z toho vyplýva, že tu niet takého konania označeného porušovateľa, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, preto ústavný súd odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

21. Ústavná sťažnosť sa v tejto časti obmedzuje na konštatovanie sťažovateľa, že okresný súd mal možnosť o zastavení exekúcie rozhodnúť celých 19 rokov, avšak dosiaľ tak neurobil. Je zrejmé, že okresný súd podľa svojho vlastného právneho názoru prezentovaného v napadnutom uznesení mohol a mal už skôr exekúciu zastaviť z dôvodov, pre ktoré zrušil upovedomenie o zastavení. K tomu však treba uviesť, že účastníkmi exekučného konania sú oprávnený a povinný, ktorých práv sa exekúcia týka, s tým, že súdny exekútor je štátom poverenou osobou na vykonanie exekúcie. Sťažovateľ v priebehu roky trvajúceho exekučného konania žiadnym spôsobom nedal podnet na zastavenie exekúcie a viedol ju aj napriek tomu, že došlo k preklúzii vymáhaného práva. Nečinnosťou okresného súdu, ktorá sa prejavila v tom, že okresný súd z vlastného podnetu exekúciu nezastavil, nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa ako súdneho exekútora podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto je ústavná sťažnosť v rozsahu proti postupu okresného súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu